

<https://doi.org/10.30836/igs.1025-6814.2023.3.279193>
УДК [929+012:(551+563.12)]:56 (477)

Олена Семенівна Липник
(до 100-річчя від дня народження)

О.Д. Веклич

Інститут геологічних наук НАН України, Київ, Україна
E-mail: veklych.od@gmail.com

Олена Семенівна Липник – знаний фахівець-мікропалеонтолог української палеонтологічної науки, учениця доктора геолого-мінералогічних наук, професора О.К. Каптаренко-Черноусової, старший науковий співробітник відділу стратиграфії і палеонтології мезозойських відкладів Інституту геологічних наук НАН України, кандидат геолого-мінералогічних наук. У статті наведена біографія та науковий доробок вченої, яка вивчала біостратиграфію верхньокрейдових відкладів платформної України за форамініферами, зокрема відклади верхньої крейди Дніпровсько-Донецької западини та окраїн Донбасу. О.С. Липник є розробником і співавтором зонального розчленування верхньокрейдових відкладів Східноєвропейської платформи за бентосними форамініферами, розробником і автором зональної шкали відкладів верхньої крейди Дніпровсько-Донецької западини за бентосними форамініферами, автором поділу верхньокрейдової товщі Дніпровсько-Донецької западини на світи, одним із авторів регіональної стратиграфічної схеми верхньокрейдових відкладів Дніпровсько-Донецької западини та окраїн Донбасу. Описано наукову спадщину Олени Семенівни Липник. В основу дослідження покладено особову справу та автобіографію О.С. Липник; фотографії з архівів Інституту геологічних наук НАН України та доктора геолого-мінералогічних наук, професора Д.Є. Макаренка, а також спогади співробітників інституту.

Ключові слова: Олена Липник; стратиграфія; палеонтологія; форамініфери; мезозой України.

Цитування: Веклич О.Д. Олена Семенівна Липник (до 100-річчя від дня народження). *Геологічний журнал*. 2023. № 3 (384). С. 132–147. <https://doi.org/10.30836/igs.1025-6814.2023.3.279193>

Citation: Veklych O.D. 2023. Olena Semenivna Lypnyk (to 100th anniversary from birth). *Geologicnij zurnal*, 3 (384): 132–147. <https://doi.org/10.30836/igs.1025-6814.2023.3.279193>

© Видавець Інститут геологічних наук НАН України, 2023. Стаття опублікована за умовами відкритого доступу за ліцензією CC BY-NC-ND license (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>)

© Publisher Institute of Geological Sciences of the NAS of Ukraine, 2023. This is an open access article under the CC BY-NC-ND license (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>)

23 липня 1923 р. виповнилося 100 років від дня народження Олени Семенівни Липник (23 липня 1923 – 16 березня 2006).

Олена Семенівна Липник (фото приблизно 1978 р.). Фото, архів ІГН НАН України

Olena Semenivna Lypnyk (circa 1978). Photo from the archive of the Institute of Geological Sciences, National Academy of Sciences of Ukraine

О.С. Липник (спочатку Овдій, в деяких працях – Липнік) – відома вчена-палеонтолог (мікропалеонтолог), стратиграф по мезозойських відкладах, яка присвятила свій науковий доробок вивченню форамініфер, зокрема верхньої крейди, а також розчленуванню верхньокрейдових відкладів Дніпровсько-Донецької западини (ДДЗ) та Донбасу, Криму і Причорномор'я, кандидат геолого-мінералогічних наук, старший науковий співробітник, яка працювала у відділі стратиграфії і палеонтології мезозойських відкладів Інституту геологічних наук (ІГН) НАН України близько 50 років. Її наукова діяльність була пов'язана з такими напрямками геологічної науки – стратиграфія, палеонтологія, палеогеографія, палеоекологія. Вона автор понад 60 наукових публікацій. Основним об'єктом і предметом її досліджень були викопні форамініфери та біостратиграфія крейдових відкладів Східної України і не тільки. Результатом ретельного мікропалеонтологічного вивчення, зокрема відкладів верхньої крейди ДДЗ, окраїн Донбасу, став опис О.С. Липник в одноосібній монографії понад 20 нових видів форамініфер (Липник, 1961). Дослідниця посідає чільне місце серед українських палеонтологів.

У статті були використані особова справа О.С. Липник, а також фотографії, які зберігаються в архіві ІГН НАН України; архівні матеріали відділу стратиграфії і палеонтології мезозойських відкладів; фотографії з архіву доктора геолого-мінералогічних наук, професора Д.Є. Макаренка; спогади співробітників інституту кандидатів геолого-мінералогічних наук Д.М. П'яtkової, А.К. Гранової, автора статті та ін.

Олена Семенівна Липник народилася 23 липня 1923 р. у м. Димер Димерського району Київської області в родині селян. Її батьки займалися сільським господарством. У 1931–1941 рр. вона навчалася у Димерській середній школі. В період тимчасової воєнної окупації Київщини Олена Семенівна знаходилася в м. Димер, працювала в «Ліспромгоспі» різноробочою. З жовтня 1942 р. займалась домашнім господарством.

Після звільнення Києва в 1944 р., під час Другої світової війни, О.С. Липник вступила до Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка (тепер Київський національний університет ім. Тараса Шевченка) на геологічний факультет (геолого-грунтовий факультет, з автобіографії О.С. Липник), відділення стратиграфії. В той час на факультеті університету викладали видатні вчені-геологи, професори В.І. Лучицький (геолог-петрограф), Г.І. Молявко (стратиграф-палеонтолог), Б.А. Гаврусевич (геохімік, мінералог), Л.Д. Розов (фахівець з мінерально-сировинної бази), К.І. Маков (гідролог), А.Є. Бабінець (гідрогеолог) та ін. У 1948 р. Олена Семенівна закінчила університет за спеціальністю «палеонтологія», одержавши кваліфікацію геолога. Вона отримала направлення в Трест геологорозвідувальних і бурових робіт у м. Саратов, де працювала палеонтологом з 1 вересня по 7 листопада 1948 р. З грудня 1948 р. по квітень 1949 р. О.С. Липник посіла посаду старшого лаборанта Молдавської геолого-пошукової експедиції (з автобіографії О.С. Липник).

Свою наукову діяльність в ІГН АН УРСР (тепер ІГН НАН України) Олена Семенівна розпочала з 1 грудня 1948 р. (за іншими даними, з травня 1949 р.) на посаді старшого лаборанта в лабораторії викопної мікрофауни (згодом відділ геології мезозойських відкладів, далі відділ мезо-кайнозою, потім відділ мезозою, тепер

Викладачі та студенти-випускники геологічного факультету Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка (Київ, червень 1948 р.). Перший ряд (зліва направо): Г.І. Мольовко, Л.Д. Розов, Б.А. Гаврусевич, К.І. Маков, В.І. Лучицький, А.Є. Бабінець; другий ряд – студенти. Фото, архів Д.Є. Макаренка

Teachers and graduates of the Faculty of Geology, T.G. Shevchenko Kyiv State University (Kyiv, June 1948). First line (from left to right): G.I. Molyavko, L.D. Rozov, B.A. Gavrusevych, K.I. Makov, V.I. Luchytskyi, A.E. Babinets. Second line – students. Photo from the archive of D.E. Makarenko (IGS of NAS of Ukraine)

Співробітники відділу мезо-кайнозою (зліва направо): перший ряд – Л.М. Голяк, О.К. Каптаренко-Черноусова, Т.О. Ткаченко, О.С. Липник; другий ряд – В.Я. Дідковський, І.М. Ямниченко. Фото, архів Д.Є. Макаренка

Staff members of the Meso-Cenozoic department (from left to right): first line: L.M. Goliak, O.K. Kaptarenko-Chernousova, T.O. Tkachenko, O.S. Lypnyk; second line: V.Ya. Didkovskiy, I.M. Yamnychenko. Photo from the archive of D.E. Makarenko (IGS of NAS of Ukraine)

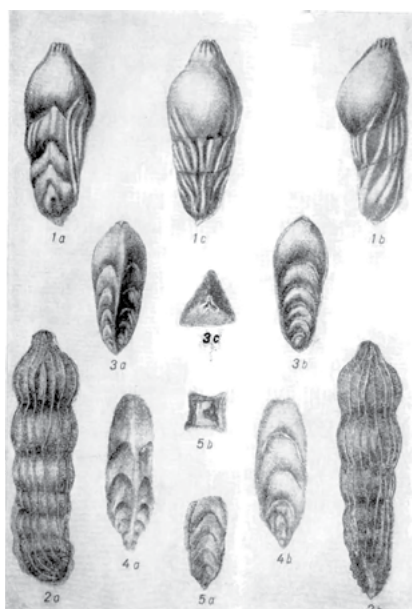
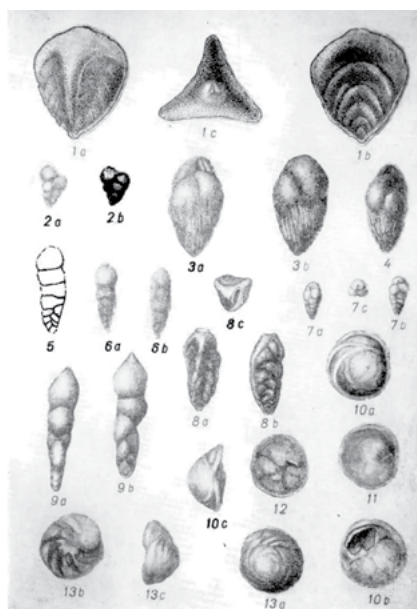
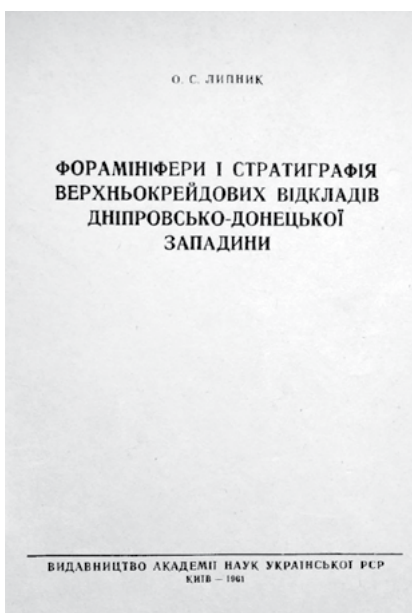
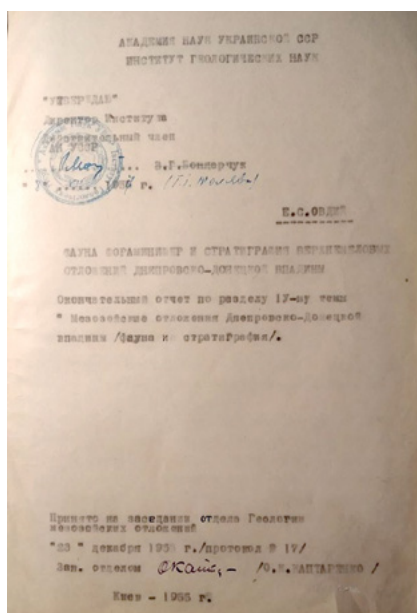
відділ стратиграфії і палеонтології мезозойських відкладів). Цей підрозділ тоді очолювала знаний фахівець, мікропалеонтолог Ольга Костянтинівна Каптаренко-Черноусова, учениця П.А. Тутковського, який започаткував напрям мікропалеонтології. З 1 листопада по 31 грудня 1950 р. дослідниця на посаді геолога працювала в експедиціях інституту по дослідженню траси Південно-Українського каналу.

З 28 травня 1951 р. О.С. Липник була переведена на посаду молодшого наукового співробітника відділу мезозою ІГН АН УРСР. З 1948 по 1951 р. на цій посаді Олена Семенівна виконувала роботи по визначенню форамініфер з палеогенових відкладів території ДДЗ для виробничих організацій. З 1951 р. вона працює над темою «Стратиграфія і форамініфери верхньокрейдових відкладів Дніпровсько-Донецької западини», яка пізніше стала підгрунтям її дисертаційної роботи.

Співробітники відділу мезозою ІГН АН УРСР (20 травня 1958 р.). Перший ряд (зліва направо) – О.С. Липник, О.К. Каптаренко-Черноусова, невідома; другий ряд – Є.Я. Краєва, Є.В. Сільвестрова, І.М. Ямниченко, В.В. Пермяков, Л.М. Голіак. Фото, архів Д.Є. Макаренка

Staff members of the Mesozoic department of the Institute of Geological Sciences of Academy of Sciences of the Ukrainian Soviet Socialist Republic (May 20, 1958). First line (from left to right): O.S. Lypnyk, O.K. Kaptarenko-Chernousova; second line: E.Ya. Krayeva, E.V. Silvestrova, I.M. Yamnychenko, V.V. Permyakov, L.M. Goliak. Photo from the archive of D.E. Makarenko (IGS of NAS of Ukraine)

Рукопис науково-дослідної роботи О.С. Овдій (Липник) «Фауна форамініфер і стратиграфія верхнемелових отложений Дніпровсько-Донецької впадини» (Київ, 1955). Титульна сторінка рукопису (архів відділу мезозою) і монографії (Липник, 1961) та палеонтологічні таблиці нових видів форамініфер, вперше встановлених і описаних дослідницею

The manuscript of the scientific research work by O.S. Ovdii (Lypnyk) titled "Foraminiferal Fauna and Stratigraphy of the Upper Cretaceous Deposits of the Dnieper-Donetsk Depression" (Kyiv, 1955). The title page of the manuscript is held in the archive of the Mesozoic Department, and the monograph (Lypnyk, 1961) includes paleontological tables featuring new species of foraminifera, which were first established and described by the researcher

О.С. Липник брала безпосередню участь у створенні атласу (Атлас..., 1961), зокрема 6 аркушів літолого-палеогеографічних карт верхньокрейдових відкладів України, масштабу 1:2 500 000 і 1:5 000 000 та написанні розділів, а також «Объяснительной записки» (1964), які були складені Є.Я. Краєвою, О.С. Липник і С.І. Пастернаком.

В рамках виконання теми «Мезозойские отложения Днепровско-Донецкой впадины (фауна и стратиграфия)» Оленою Семенівною було одноосібно захищено розділ кінцевого звіту «Фауна фораминифер и стратиграфия верхнемеловых отложений Днепровско-Донецкой впадины» за 1951–1955 рр., об'ємом 401 с. та 13 фототабл. (рукопис, Овдий, 1955). У розділі звіту наведено численний фактичний матеріал розчленування верхньокрейдових відкладів за фауною форамініфер з 156 свердловин (повних і неповних) ДДЗ і північно-західних окраїн Донбасу, а також монографічно описано 52 види форамініфер, які зображені в 13 таблицях. Дослідницею були виділені комплекси форамініфер для ярусів, керівні та характерні види, що стало підґрунтям для розчленування на підгоризонти та верстви відкладів крейди ДДЗ. Вивчаючи пізньокрейдові форамініфери, О.С. Липник встановила 324 види форамініфер тільки у породах розрізу Куп'янської опорної св. 1 (загалом по ярусах, сеноманський–маастрихтський), серед яких три нових види, 37 характерних. Це дало змогу дослідниці скорелювати верхньокрейдові відклади ДДЗ з одноіковими відкладами північно-західних окраїн Донбасу.

В своїй першій монографії вчена за результатами вивчення верхньокрейдових форамініфер з відкладів ДДЗ виділила характерні комплекси форамініфер. Це дозволило встановити у досліджених розрізах присутність відкладів сеноманського, туронського, коньяцького, сантонського, кампанського і маастрихтського ярусів (Липник, 1961). У межах цих ярусів виділено по два горизонти, а у верхньому сантоні та верхньому кампані – по два підгоризонти. Описано 30 видів і два різновиди форамініфер, з яких нові 20 видів і два різновиди.

Протягом 1951–1964 рр. О.С. Липник консультувала мікропалеонтологів Центральної науково-дослідної лабораторії (ЦНДЛ) та геологів виробничих організацій з питань стратиграфічного розчленування верхньокрейдових

відкладів. Олена Семенівна плідно співпрацювала із старшим геологом тресту «Ворошиловградгеологія» (тепер «Луганськгеологія») Марком Яковичем Бланком (Бланк, Липник, 1962, 1964 та ін.), який був частим гостем відділу мезозою ІГН АН УРСР. Як згадувала сама дослідниця, їх спілкування вирізнялось особливою душевністю та сердечністю.

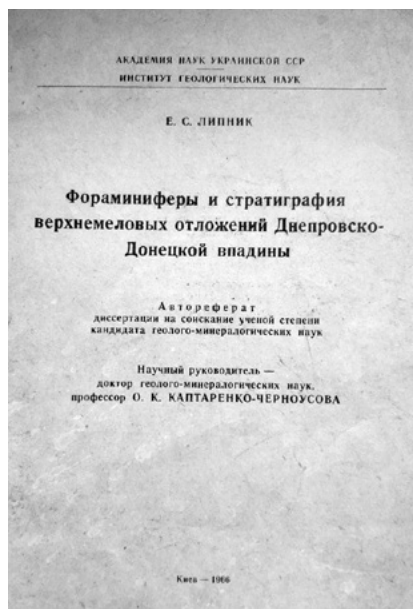
За цей період О.С. Липник було опубліковано 20 статей (16 з яких у співавторстві) та одна монографія, здано до друку дев'ять статей та закінчено два розділи з 8-го тому «Крейда» монографії «Стратиграфія УРСР» (1971). Одночасно Олена Семенівна працювала над кандидатською дисертацією. Науковим керівником її дисертаційної роботи була завідувач відділу, доктор геолого-мінералогічних наук, професор О.К. Каптаренко-Черноусова. З 1964 по 1965 р. дослідниця обіймала посаду молодшого наукового співробітника відділу геології мезозойських відкладів.

18 жовтня 1966 р. Олена Семенівна Липник успішно захистила дисертацію на здобуття вченого ступеня кандидата геолого-мінералогічних наук «Фораминиферы и стратиграфия верхнемеловых отложений Днепровско-Донецкой впадины», в якій підбиті підсумки 14-річних її досліджень. Головними досягненнями роботи є монографічне вивчення фауни форамініфер та детальне стратиграфічне розчленування товщі верхньокрейдових відкладів ДДЗ за форамініферами. 14 січня 1967 р. вона отримала диплом кандидата геолого-мінералогічних наук.

О.К. Каптаренко-Черноусова зі своїми ученицями (зліва направо): Є.Я. Краєва, О.К. Каптаренко-Черноусова, О.С. Липник, невідома. Фото, архів Д.Є. Макаренка

O.K. Kaptarenko-Chernousova with her students (from left to right): E.Ya. Kraeva, O.K. Kaptarenko-Chernousova, O.S. Lypnyk, unidentified individual. Photo from the archive of D.E. Makarenko (IGS of NAS of Ukraine)

Титульна сторінка автореферату кандидатської дисертації та фотографія О.С. Липник того часу. Фото, архів ІГН НАН України

The title page of the author's abstract of the candidate's dissertation and photo of O.S. Lypnyk of that time. Photo from the archive of the IGS of the National Academy of Sciences of Ukraine

О.С. Липник брала активну участь (член оргкомітету) у підготовці та проведенні XII Європейського мікропалеонтологічного колоквіуму, який відбувся у вересні 1971 р. у Криму (Путеводитель..., 1971). У путівнику вона і Н.І. Маслакова є співавторами розділу «Кампан-маастрихтские отложения Крыма». До роботи колоквіуму була опублікована монографія з мікропалеонтології (Успехи..., 1971). О.С. Липник і Н.В. Дабагян – автори розділу «Верхнемеловые фораминиферы», в якому викладена історія дослідження верхньокрейдових форамініфер, вказані всі відомі роботи авторів-мікропалеонтологів України.

За результатами 2-го польового симпозіуму (7–15 червня 1976 р.), учасником якого була Олена Семенівна, вийшла монографія «Пограничные отложения сантона и кампана на северном обрамлении Донбасса» (Найдин и др., 1980). В ній автори висвітлили питання положення «птериевых слоев» та визначили границю сантонських і кампанських відкладів у типових розрізах верхньокрейдових відкладів басейнів річок Сіверський Донець і Дон.

З 1 листопада 1974 р. О.С. Липник за конкурсом була переведена на посаду старшого наукового співробітника відділу мезозою ІГН АН УРСР.

В монографії «Обоснование стратиграфических подразделений мезо-кайнозоя Украины по микрофауне» (1975) Оленою Семенівною у розділі «Верхнемеловые фораминиферы се-

верной части Украины» описано стратиграфічні підрозділи верхньої крейди території ДДЗ, окраїн Донбасу, Волино-Подільської плити та Українського щита, вказано форамініферові зони, які їм відповідають на основі керівних і характерних комплексів форамініфер, відмічені особливості їх складу, а також порівняно однотипові комплекси суміжних районів колишнього Радянського Союзу і зарубіжних країн. У роботі наведені усталені «Стратиграфические схемы мезо-кайнозойских отложений платформенной части УССР по микрофауне» (Обоснование..., 1975). У схемі верхньокрейдових відкладів цієї території були зазначені зони (верстви) за макрофауною та характерні види форамініфер для під'ярусів.

О.С. Липник співпрацювала з литовським і білоруською колегами-форамініферниками – А.А. Григяліс і В.С. Акімець. За їх співавторства вийшли друком статті, в яких було розроблено зональну шкалу за бентосними форамініферами для верхньокрейдових відкладів Східноєвропейської платформи, що в подальшому цим авторам дало змогу встановити філогенію пізньокрейдових форамініфер даної території (Григялис и др., 1974, 1980).

Олена Семенівна брала участь у виконанні науково-дослідних робіт відділу; до прикладу, протягом 1978–1980 рр. разом зі співавторами М.Я. Бланком, О.В. Іванніком і С.А. Люльєвою вона розробляла тему «Палеонтологическое обоснование детальных

Співробітники відділу стратиграфії і палеонтології мезозойських відкладів ІГН АН УРСР (1972 р.). Перший ряд (зліва направо) – невідома, Н.П. Усова, В.В. Пермяков, І.М. Ямниченко, З.К. Ільїнська, С.А. Люльєва; другий ряд – О.С. Липник, М.М. Пермякова, Л.Ф. Плотнікова, О.В. Іванніков, І.І. Нікітін, Д.М. П'яткова, Т.В. Астахова, Л.Г. Бєлая. Фото, архів ІГН НАН України

Staff members of the Department of stratigraphy and palaeontology of the Mesozoic deposits of the Institute of Geological Sciences of the Academy of Sciences of the Ukrainian Soviet Socialist Republic (1972). First line (from left to right): unidentified individual, N.P. Usova, V.V. Permyakov, I.M. Yamnichenko, Z.K. Ilyinska, S.A. Lyuliyeva; second line: O.S. Lypnyk, M.M. Permyakova, L.F. Plotnikova, O.V. Ivannikov, I.I. Nikitin, D.M. Pyatkova, T.B. Astahova, L.G. Belaya. Photo from the archive of the IGS of the National Academy of Sciences of Ukraine

стратиграфических схем верхнемеловых отложений Днепровско-Донецкой впадины и Донбасса» (Результаты..., 1981). У звіті були наведені результати вивчення опорних розрізів і різних груп викопних організмів (іноцерами, форамініфери, нанопланктон) верхньої крейди ДДЗ і Донбасу. О.С. Липник в ДДЗ за фауною форамініфер встановлені нові зони, підзони, верстви з фауною для відкладів туронського ярусу, верхньосантонського, нижньокампанського, верхньомаастріхтського під'ярусів. Крім того, для Північного Донбасу було обґрунтовано виділення нових світ – талівської (верхній сантон), маяківської (нижній кампан). Також було зазначено, що зональні схеми по форамініферах і нанопланктону, розроблені для ДДЗ,

можуть використовуватись для розчленування верхньокрейдових відкладів Донбасу. Пізніше М.Я. Бланком і О.С. Липник встановлені коноплянівська, кам'янобрідська та причепилівська світи (раніше горизонти, верстви) Північного Донбасу, які ввійшли до стратиграфічного словника (Стратиграфический..., 1985).

Олена Семенівна є автором зональної шкали відкладів верхньої крейди ДДЗ за бентосними форамініферами, яка налічує 15 зон і 20 підзон (Липник, Люльєва, 1981а, б). Дослідниця визначила для кожної зони вид-індекс, границі зони, зональну асоціацію форамініфер, навела кореляцію зон із зонами інших регіонів та країн, поширення і хронологічний інтервал зон.

Ювілейне засідання співробітників ІГН АН України в конференцзалі Музею В.І. Леніна (тепер Будинок вчителя). Кінець 70-х років ХХ ст. О.С. Липник (7 ряд, знизу вверху, праворуч, третя). Фото, архів Д.Є. Макаренка

The jubilee meeting of the staff of the Institute of Geological Sciences of Academy of Sciences of the Ukrainian Soviet Socialist Republic in the conference hall of the Lenin Museum (now Kyiv City Teacher's House). The end of the 70s of the XX century. O.S. Lypnyk (7th line, from the bottom, third from the right). Photo from the archive of D.E. Makarenko (IGS of NAS of Ukraine)

У 1987 р. О.С. Липник значно удосконалила стратиграфічну схему верхньокрейдових відкладів ДДЗ. Ґрунтуючись на особливостях складу порід, їх потужностях і палеонтологічній характеристиці, спочатку в схемі було виділено два структурно-фаціальних райони: Північно-західний і Південно-східний. Олена Семенівна розчленувала верхньокрейдову товщу ДДЗ за форамініферами, виокремивши світи – бурімську, козелецьку, малосорочинську, синевську, локницьку, рябухінську та мергельно-крейдову товщі (Іванников, Липник и др., 1987). Цей поділ дослідниці став основою Стратиграфічної схеми відкладів верхньої крейди ДДЗ (Іванников, Липник и др., 1991, 1993), в якій було виділено вже три райони: Північно-західний, Центральний і Південно-східний; Оленою Семенівною виділені світи – бурімська, козелецька, малосорочинська, гадяцька, комишанська, пушкарівська товщі, а також товща крейди писаль-

ної та мергелью піщанистого. Розчленування та структурно-фаціальний поділ верхньокрейдових відкладів ДДЗ зберігся і дотепер, стратиграфічну схему було модернізовано та оновлено шкалами за макрофауною (Л.М. Якушин), форамініферами (О.С. Липник) та нанопланктоном (С.А. Люльєва), також А.Б. Соколовим доповнена мікропалеонтологічна характеристика Південно-східного району ДДЗ за форамініферами (Стратиграфія..., 2013).

Олена Семенівна працювала у відділі стратиграфії і палеонтології мезозойських відкладів ІГН НАН України близько 50 років. Завідувач відділу доктор геолого-мінералогічних наук О.К. Каптаренко-Черноусова залучала до підрозділу перспективних науковців і змогла зосередити та розвинути у відділі мезозою потужний науковий потенціал, співробітники якого за різними групами макро- і мікрофауни досліджували відклади України від тріасу до верхньої крейди.

III Сесія УПТ в м. Керч, травень 1980 р. Перше фото – с. Булганак, на геологічній екскурсії. О.С. Липник (перший ряд, третя справа). Друге фото – с. Булганак, біля грязьового вулкана. О.С. Липник (перша зліва), завідувач відділу мезозою Д.Є. Макаренко (третій справа). Фото, архів Д.Є. Макаренка

III Session of the UPS in Kerch, May 1980: 1. Village of Bulganak during a geological excursion. O.S. Lypnyk (first row, third from the right). 2. Village of Bulganak near the mud volcano. O.S. Lypnyk (first from the left) and D.E. Makarenko, Head of the Mesozoic Department (third from the right). Photo from the archive of D.E. Makarenko (IGS of NAS of Ukraine)

О.С. Липник була членом ряду республіканських робочих груп і комісій, а саме – членом Союдної мезозойської стратиграфічної комісії, секретарем крейдової підсекції УРМСК. Олена Семенівна була членом Палеонтологічного товариства України (тепер Українське палеонтологічне товариство (УПТ)) з моменту його заснування в 1978 р. Дослідниця активно брала участь у виїзних сесіях УПТ, які проводились у різних кутках нашої країни. Також вона тривалий час була членом групи народного контролю інституту, неодноразово обиралась членом виборчої комісії.

Наукові праці О.С. Липник можна розділити на два основних напрями досліджень:

- *стратиграфічний* (Овдій, 1955; Липник, 1958, 1961, 1966, 1975, 1986; Каптаренко-Черноусова и др., 1958; Краева, Липник, 1958, 1959; Атлас..., 1961; Бланк, Липник, 1962, 1964; Краева, Липник, 1964; Косенко, Липник, 1966; Плотнікова, Липник, 1968; Путеводитель..., 1971; Іванніков, Липник, 1971; Обоснование..., 1975; Липник, Люльева, 1981а, б; Стратиграфический..., 1985; Іванніков, Липник и др., 1987, 1991, 1993);
- *палеонтологічний* (Овдій, 1955; Липник, 1961, 1966, 1969, 1974, 1975, 1976, 1980, 1986, 1997; Атлас..., 1961; Каптаренко-Черноусова и др., 1963; Косенко, Липник 1966; Успехи..., 1971; Григялис и др., 1974, 1980; Обоснование..., 1975; Каптаренко-Черноусова и др., 1979; Липник, Люльева, 1981а, б).

Науковий доробок Олени Семенівни Липник значний, зокрема найвизначнішими науковими працями (одноосібно та за співавторства) є: монографії «Форамініфери і стратиграфія верхньокрейдових відкладів Дніпровсько-Донецької западини» (1961), «Успехи в изучении микроорганизмов мезокайнозоя Украины» (1971), «Стратиграфія УРСР. Т. 8. Крейда» (1971) (цей том був відзначений Державною премією за 1976 р.), «Обоснование стратиграфических подразделений мезо-кайнозоя Украины по микрофауне» (1975), «Пограничные отложения сантона и кампана на северном обрамлении Донбасса» (1980); атласи «Атлас характерных фораминифер юры, мела и палеогена платформенной части Украины» (1963), «Фораминиферы мела Украины» (1979); препринти «Зональное расчленение сеноман-сантонских отложений Днепровско-Донецкой впадины по бентосным фораминиферам и известковому нанопланктону» (1981а), «Зоны бентосных фораминифер и известкового нанопланктона в кампане и маастрихте Днепровско-Донецкой впадины» (1981б), «Новые местные стратиграфические подразделения верхнего мела платформенной Украины» (1987), «Региональная стратиграфическая схема верхнемеловых отложений платформенной Украины» (1991); схеми «Стратиграфическая схема верхнего отдела меловой системы» (1993); словник «Стратиграфический словарь УССР» (1985) та численні статті. Вона була співавтором шести літолого-палеогеографічних карт

Наукові праці О.С. Липник, в яких вона є автором чи спів-автором з 1961 по 1997 рр.

Scientific works authored or co-authored by O.S. Lypnyk from 1961 to 1997

Руської (зараз Східноєвропейської) платформи (1961), стратиграфічних схем верхньокрейдових відкладів ДДЗ і країн Донбасу (1958, 1987, 1991, 1993). Дослідниця дві останні статті (Липник, 1986, 1997) присвятила умовам існування форамініфер у сантон-маастрихтських відкладах північно-східної частини ДДЗ та встановила етапність розвитку форамініфер у кампан-маастрихтський час ДДЗ.

Варто зазначити, що у Геологічному музеї ННПМ НАН України зберігається 10 колекцій палеонтологічних зібрань Олени Семенівни Липник (інв. № 2081.1–10 (Анфимова, Руденко, 2011)), серед них, зокрема, колекція видів форамініфер з верхньокрейдових відкладів ДДЗ і Донбасу. В ІГН НАН України також зберігаються палеонтологічні зібрання форамініфер О.С. Липник з різних свердловин і відслонень Східної України. До прикладу, відбори форамініфер з Куп'янської опорної св. 1 є раритетними. Дані колекції оцифровано автором (Веклич, 2022).

Свої знання та величезний досвід Олена Семенівна охоче передавала молоді. У 1980 р. О.Д. Веклич була прийнята техніком до відділу мезозою в ІГН АН УРСР, помічницею до старшого наукового співробітника О.С. Липник, яка навчила її відмивати зразки на мікрофауністичний аналіз, розрізняти та відбирати форамініфери з фракції у камери Франке. Пізніше О.С. Липник була вчителем і наставницею А.Б. Соколова, якому передала багато свого кам'яного матеріалу з відкладів ДДЗ, навчила визначати форамініфери. За спогадами Андрія Борисовича Соколова, він неодноразово консультувався з Оленою Семенівною, яка фактично була куратором його дисертаційної роботи. У 1991 р. він захистив кандидатську дисертаційну роботу «Стратиграфія и фораминиферы верхнемеловых отложений северо-восточной части Днепровско-Донецкой впадины». Автор статті, яка пройшла шлях від техніка до наукового співробітника відділу стратиграфії і палеонтології мезозойських відкладів ІГН НАН України, також вважає своїм першим вчителем Олену Семенівну Липник. Так, О.Д. Веклич у 2021 р. під керівництвом доктора геолого-мінералогічних наук, професора М.М. Іваніка (завідувач відділу мезозою з 1996 по 2021 р.) захистила кандидатську дисертаційну роботу

«Біостратиграфія верхньокрейдових відкладів Північної країни Донбасу за форамініферами». У такий спосіб вона продовжила справу О.С. Липник по вивченню та дослідженню викопних форамініфер з відкладів верхньої крейди не тільки Північних країн Донбасу, а тепер і території ДДЗ.

16 січня 1985 р. О.С. Липник було звільнено з роботи в ІГН АН України з формулюванням «по скороченню штатов (П. І ст. 40 КЗОТ УССР)». На той час Олені Семенівні виповнився 61 рік, але вона ще майже 15 років працювала в інституті. Виконуючи обов'язки старшого наукового співробітника, дослідниця обіймала посаду інженера у рідному відділі, а іноді в лабораторії первинної обробки зразків. Таку відданість науковій справі вона пронесла крізь все своє трудове життя.

Олена Семенівна була товариською, чуйною людиною, до якої завжди тягнулися люди, а друзям з нею було добре і затишно. Протягом багатьох десятків років її близькою подругою була Євгенія Семенівна Соболев (завідувач відділу кадрів ІГН АН України), з обличчя якої ніколи не сходила посмішка. Між собою вони називали одна одну ніжно: «Олечка – Женечка». Другою її подругою була кандидат геолого-мінералогічних наук з відділу геотектоніки Марія Іванівна Трипольська. Товариські відносини склалися у О.С. Липник з мікропалеонтологами Єлизаветою Яківною Краєвою, Майєю Володимирівною Вдовенко, Ольгою Іванівною Берченко, Нінель Володимирівною Маслун.

Олена Семенівна була людиною, яку багато що в житті цікавило (концерти, виставки), вона присвячувала вільний час різноманітним захопленням, одним з яких була поезія. За спогадами кандидата геолого-мінералогічних наук Альбіни Костянтинівни Гранової (відділ четвертинної геології), Олена Семенівна любила вірші Миколи Степановича Гумільова і часто їх перечитувала. Вона любила тварин (в її сім'ї жив пудель) і природу, а оскільки мешкала неподалік від ВДНГ України, то часто відвідувала з чоловіком Михайлом Давидовичем, який був доктором сільськогосподарських наук, парк на його території.

О.С. Липник була турботливою та люблячою мамою і виховала сина Олександра. За спогадами кандидата геолого-мінералогічних наук

Діни Маркіянівни П'яtkової, він неодноразово їздив з нею в експедиції в ДДЗ та на Донбас. Так трапилось, що син раптово пішов з життя в молодому віці, але продовжувачем роду залишилась онучка Олени Семенівни – Юлія.

На долю Олени Семенівни випала спочатку війна, яку вона пережила в молодості, потім післявоєнна відбудова Києва в голодні студентські роки, пізніше смерть єдиного сина, але вона мала незламний характер, була вольовою жінкою, яка вміла тримати удари долі, приймати рішення та йти до своєї мети, завжди виконувала сумлінно, фахово та професійно свою роботу.

16 березня 2006 р. Олена Семенівна закінчила свій земний шлях. Працелюбна людина, фахівець з великої літери, авторитетна дослідниця в Україні та на теренах колишнього Радянського Союзу, палеонтолог-мікрофауніст (спеціаліст з форамініфер), Олена Семенівна Липник запам'яталася своїми науковими працями, щирим серцем. Вона була взірцем служіння науці для прийдешніх поколінь.

Науковий доробок О.С. Липник складає понад 60 наукових праць, серед яких сім монографій, літолого-палеонтологічні карти, палеонтологічні атласи, стратиграфічні схеми, препринти, статті. Її наукові інтереси були

пов'язані зі стратиграфією мезозойських відкладів і особливо з важливою в стратиграфічному відношенні групою мікрофауни – форамініферами. Монографічно нею були описані понад 30 нових видів форамініфер. Зібрані Оленою Семенівною колекції форамініфер мають безцінне значення, а наукові праці є актуальними дотепер.

Дослідниця вперше розробила зональну шкалу за бентосними форамініферами для відкладів верхньої крейди території ДДЗ (1981). О.С. Липник розчленувала верхньокрейдові відклади ДДЗ за форамініферами та значно удосконалила стратиграфічну схему цього регіону, виділивши світи – бурімську, козелецьку, малосорочинську, синевську, локницьку, рябухінську та мергельно-крейдову товщі (1987), які стали основою Стратиграфічної схеми відкладів верхньої крейди ДДЗ із світами бурімська, козелецька, малосорочинська, гадяцька, комишанська, пушкарівська товщі, а також товща крейди писальної та мергелю піщанистого (1991, 1993) за авторства вченої, а пізніше і Стратиграфічної схеми верхньокрейдових відкладів ДДЗ (2013), остання була модернізована зональною шкалою за форамініферами, розробленою Оленою Семенівною.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- Анфимова Г.В., Руденко К.В. К анализу палеонтологического собрания Геологического музея. *Вісн. Нац. наук.-природн. музею*. 2011. № 9. С. 57–68.
- Атлас литолого-палеогеографических карт Русской платформы и ее геосинклинального обрамления. Ч. 2. Мезозой и кайнозой: Ронов А.Б., Хаин В.И. (отв. ред.). Москва; Ленинград: Госгеолтехиздат, 1961.
- Бланк М.Я., Липник О.С. До питання про граничні верстви між кампанським та маастрихтським ярусами на північній окраїні Донбасу. *Геол. журн.* 1962. Т. 22, вип. 4 (85). С. 44–52.
- Бланк М.Я., Липник О.С. Стратиграфія верхньосенонських відкладів північних окраїн Донбасу. *Доп. АН УРСР*. 1964. № 5. С. 635–638.
- Веклич О.Д. Наукова цінність колекції пізньокрейдових форамініфер О.С. Липник по Куп'янській опорній свердловині № 1 Північної окраїні Донбасу. *Зб. наук. пр. Ін-ту геол. наук НАН України*. 2022. Т. 15, вип. 2. <https://doi.org/10.30836/igs.2522-9753.266243>
- Григялис А.А., Акимец В.С., Липник Е.С. Зоны и зональные комплексы фораминифер верхнемеловых отложений Русской платформы. *Изв. АН СССР. Сер. геол.* 1974. № 4. С. 114–118.
- Григялис А.А., Акимец В.С., Липник Е.С. Филогенезы бентосных фораминифер – основа зональной стратиграфии верхнемеловых отложений (на основе Восточно-Европейской платформы). *Вопросы микропалеонтологии*. Москва: Наука, 1980. Вып. 23. С. 145–160.
- Иванников А.В., Липник Е.С., Плотникова Л.Ф., Бланк М.Я., Гаврилишин В.И., Пастернак С.И. Новые местные стратиграфические подразделения верхнего мела платформенной Украины. Киев, 1987. 37 с. (Препр. / НАН Украины. Ин-т геол. наук; № 87-41).
- Иванников А.В., Липник Е.С., Плотникова Л.Ф., Бланк М.Я., Гаврилишин В.И., Пастернак С.И., Нероденко В.М., Матюшонок В.А., Конашов В.Г., Гончарук Л.Ф., Губкина Т.Б., Розумейко С.В., Карелов М.И., Люльева С.А. Региональная стратиграфическая схема верхнемеловых отложений платформенной Украины. Киев, 1991. 32 с. (Препр. / НАН Украины. Ин-т геол. наук; № 91).

- Иванников А.В., Липник Е.С., Плотникова Л.Ф., Бланк М.Я., Гаврилишин В.И., Пастернак С.И., Нероденко В.М., Матюшонок В.А., Конашов В.Г., Гончарук Л.Ф., Губкина Т.Б., Розумейко С.В., Карелов М.И., Люльева С.А. (сост.). Стратиграфическая схема верхнего отдела меловой системы. Стратиграфические схемы фанерозойских образований Украины для геологических карт нового поколения: Графические приложения. Киев, 1993.
- Каптаренко-Черноусова О.К., Голяк Л.М., Зернецкий Б.Ф., Краева Е.Я., Липник Е.С. Атлас характерных фораминифер юры, мела и палеогена платформенной части Украины. Киев: Изд-во АН УССР, 1963. 201 с. (Тр. Ин-та геол. наук. Сер. стратиграф. и палеонтол.; Вып. 45).
- Каптаренко-Черноусова О.К., Плотникова Л.Ф., Липник Е.С. Фораминиферы мела Украины. Палеонтологический справочник. Киев: Наукова думка, 1979. 260 с.
- Каптаренко-Черноусова О.К., Ямниченко Г.М., Станіславський Ф.А., Липник О.С. Кілька зауважень до стратиграфічної схеми мезозойських відкладів Російської платформи. *Геол. журн. АН УРСР*. 1958. Т. 18, вип. 3 (60).
- Косенко Б.М., Липник О.С. Схема розчленування верхньокрейдових відкладів північних і північно-західних окраїн Донбасу за літолого-каротажними та мікрофауністичними даними. *Геол. журн.* 1966. Т. 26, вип. 1 (106). С. 31–41.
- Краева Е.Я., Липник О.С. До питання про вік крейдових відкладів східної Подолії. *Доп. АН УРСР*. 1958. № 9. С. 988–991.
- Краева Е.Я., Липник О.С., Пермяков В.В. Особливості розвитку основних структурних елементів Української РСР і Молдавської РСР у верхньокрейдову епоху. *Доп. АН УРСР*. 1959. № 6. С. 651–655.
- Краева Е.Я., Липник О.С. До стратиграфії крейдових і палеогенових відкладів північно-західної частини Причорноморської западини (в межах межиріччя Дністер–Тилігул). *Геол. журн.* 1964. Т. 24, вип. 5 (98). С. 81–88.
- Липник Е.С. Верхнемеловые фораминиферы северной части Украины. *Обоснование стратиграфических подразделений мезо-кайнозоя Украины по микрофауне*. Киев: Наукова думка, 1975. С. 67–92.
- Липник Е.С. Два вида верхнемеловых нодозариид Днепровско-Донецкой впадины. *Палеонтол. сб.* 1976. № 13. С. 30–33. 1 табл.
- Липник Е.С. Некоторые новые верхнемеловые фораминиферы Днепровско-Донецкой впадины. *Палеонтол. сб.* 1969. № 6, вып. 1. С. 11–14.
- Липник Е.С. Новые виды рода *Planularia* из верхнемеловых отложений Украины. *Палеонтол. сб.* 1974. № 11, вып. 1. С. 14–17. 2 табл.
- Липник Е.С. Фораминиферы и стратиграфия верхнемеловых отложений Днепровско-Донецкой впадины. Автореф. дис. ... канд. геол.-мин. наук. Киев, 1966. 19 с.
- Липник Е.С. Фораминиферы сантон-маастрихтских отложений северо-восточной части Днепровско-Донецкой впадины и условия их обитания. *Геол. журн.* 1986. Т. 46, № 3 (228). С. 103–109.
- Липник Е.С. Фораминиферы рода *Frondicularia* из верхнемеловых отложений Днепровско-Донецкой впадины. *Палеонтол. сб.* 1980. № 17. С. 15–21. 2 табл.
- Липник Е.С., Люльева С.А. Зональное расчленение сеноман-сантонских отложений Днепровско-Донецкой впадины по бентосным фораминиферам и известковому нанопланктону. Киев, 1981а. 49 с. (Препр. / АН УССР. Ин-т геол. наук; 81-22).
- Липник Е.С., Люльева С.А. Зоны бентосных фораминифер и известкового нанопланктона в кампане и маастрихте Днепровско-Донецкой впадины. Киев, 1981б. 37 с. (Препр. / АН УССР. Ин-т геол. наук; 81-23).
- Липник О.С. Етапність розвитку форамініфер у кампан-маастрихтський час Дніпровсько-Донецької западини. *Геол. журн.* 1997. № 3–4 (284). С. 176–179.
- Липник О.С. Стратиграфічне розчленування верхньокрейдових відкладів опорних свердловин Дніпровсько-Донецької западини. *Доп. АН УРСР. Геологія*. 1958. № 11. С. 1242–1245.
- Липник О.С. Форамініфери і стратиграфія верхньокрейдових відкладів Дніпровсько-Донецької западини. Київ. Вид-во АН УРСР, 1961. 68 с. + 7 палеонт. таблиць. (Тр. ІГН АН УРСР. Сер. стратиграф. і палеонтол.; Вип. 35).
- Липник О.С., Ткаченко Т.О. Нові дані про нижньомаастрихтські відклади східних окраїн Донбасу. *Доп. АН УССР*. 1960. № 1. С. 77–81.
- Найдин Д.П., Иванников А.В., Бланк М.Я., Липник Е.С., Акимец В.С., Амон Э.О., Беньямовский В.Н., Горбенко В.Ф., Долина Ж.И., Копяевич Л.Ф., Маслакова Н.И., Папулов Г.Н. Пограничные отложения сантона и кампана на северном обрамлении Донбасса. Киев: Наукова думка, 1980. 108 с.
- Обоснование стратиграфических подразделений мезо-кайнозоя Украины по микрофауне: Каптаренко-Черноусова О.К. (отв. ред.). Киев: Наукова думка, 1975. 231 с.
- Овдий Е.С. Фауна фораминифер и стратиграфия верхнемеловых отложений Днепровско-Донецкой впадины. Окончательный отчет за 1951–1955 гг. темы «Мезозойские отложения Днепровско-Донецкой впадины (фауна и стратиграфия)». Ч. 4. Разд. 6. Ин-т геол. наук АН УССР. Киев, 1955. 401 с. 13 фототабл. (Рукопис).
- Плотникова Л.Ф., Липник О.С. Про стратиграфію нижньокрейдових відкладів Західного Причорномор'я (у межиріччі Дністер–Тилігул). *Доп. АН УРСР*. 1968. № 10. С. 892–895.

- Путеводитель экскурсий. XII Европейский микропалеонтологический коллоквиум. Ч. 1. Крым. Москва, 1971. 149 с.: Экскурсия «Е», 22 сентября, 1971. Маршрут: Симферополь–Ялта / Т.Н. Горбачик, Б.Ф. Зернецкий, Е.Я. Краева, Е.С. Липник, Н.И. Маслакова, Г.И. Немков, Л.Ф. Плотникова. С. 114–118.
- Результаты научно-исследовательских работ (1978–1980 гг.): Пермяков В.В. (отв. ред.). Киев, 1981. 43 с. (Препр /АН УССР. Ин-т геол. наук; 81-29).
- Стратиграфический словарь УССР: Бондарчук В.Г. (ред.). Киев: Наукова думка, 1985. 240 с.
- Стратиграфія верхнього протерозою та фанерозою України: у 2-х т. Т. 1: Стратиграфія верхнього протерозою, палеозою та мезозою України: Гожик П.Ф. (голов. ред.). Київ: Логос, 2013. 638 с.
- Стратиграфія УРСР. Т. 8. Крейда: Каптаренко-Черноусова О.К. (відп. ред.). Киев: Наукова думка, 1971. 320 с.
- Успехи в изучении микроорганизмов мезо-кайнозоя Украины: Каптаренко-Черноусова О.К. (отв. ред.). Киев: Наукова думка, 1971. 238 с.

Надійшла до редакції 20.05.2023

Прийнята 12.08.2023

REFERENCES

- Anfimova G.V., Rudenko K.V. 2011. To the analysis of the paleontological collection of the Geological Museum. *Bulletin of the National Natural Science Museum*, 9: 57–68 (in Russian).
- Bondarchuk V.H. (Ed.). 1985. Stratigraphic Dictionary of the Ukrainian SSR. Kyiv: Naukova Dumka (in Russian).
- Blank M.Ya., Lypnyk O.S. 1962. To the question of the boundary layers between the Campanian and Maastrichtian strata on the northern outskirts of Donbas. *Geologičnij žurnal*, 22, 4 (85): 44–52 (in Ukrainian).
- Blank M.Ya., Lypnyk O.S. 1964. Stratigraphy of Upper Senonian deposits of the northern outskirts of Donbas. *Reports of the Academy of Sciences of the Ukrainian SSR*, 5: 635–638 (in Ukrainian).
- Gozhik P.F. (Editor-in-Chief). 2013. Stratigraphy of the Upper Proterozoic and the Phanerozoic of the Ukraine. Vol. 1. Stratigraphy of the Upper Proterozoic, Paleozoic and Mesozoic of the Ukraine. Kyiv: Logos (in Ukrainian).
- Grigyalis A.A., Akimets V.S., Lipnik E.S. 1974. Zones and zonal assemblages of foraminifers from Upper Cretaceous deposits of the Russian Platform. *Proceedings of the Academy of Sciences of the USSR. Ser. geol.*, 4: 114–118 (in Russian).
- Grigyalis A.A., Akimets V.S., Lipnik E.S. 1980. Phylogenies of benthic foraminifers are the basis of zonal stratigraphy of Upper Cretaceous deposits (based on the East European Platform). *Questions of micropaleontology*. Moscow: Nauka, 23: 145–160 (in Russian).
- Excursion guide. XII European micropaleontological colloquium. Part 1. Crimea. 1971. Moscow, 149: Excursion “E”, September 22, 1971. Route: Simferopol-Yalta / T.N. Gorbachik, B.F. Zernetsky, E.Ya. Kraeva, E.S. Lipnik, N.I. Maslakova, G.I. Nemkov, L.F. Plotnikova. Pp. 114–118 (in Russian).
- Ivannikov A.V., Lipnik E.S., Plotnikova L.F., Blank M.Ya., Gavrylyshyn V.I., Pasternak S.I. 1987. New local stratigraphic units of the Upper Cretaceous of platform Ukraine. Kyiv, p. 37. (Preprint NAS of Ukraine. Institute of Geol. Sci.; 87-41) (in Russian).
- Ivannikov A.V., Lipnik E.S., Plotnikova L.F., Blank M.Ya., Gavrylyshyn V.I., Pasternak S.I., Nerodenko V.M., Matyushonok V.A., Konashov V.G., Goncharuk L.F., Gubkina T.B., Rozumeiko S.V., Karelov M.I., Lyul'eva S.A. 1991. Regional stratigraphic scheme of the Upper Cretaceous deposits of the platform Ukraine. Kyiv, p. 32. (Preprint NAS of Ukraine. Institute of Geol. Sci.; 91) (in Russian).
- Ivannikov A.V., Lipnik E.S., Plotnikova L.F., Blank M.Ya., Gavrylyshyn V.I., Pasternak S.I., Nerodenko V.M., Matyushonok V.A., Konashov V.G., Goncharuk L.F., Gubkina T.B., Rozumeiko S.V., Karelov M.I., Lyul'eva S.A. (drafters). 1993. Stratigraphic scheme of the upper part of the Cretaceous system. Stratigraphic schemes of the Phanerozoic formations of Ukraine for geological maps of a new generation: Graphic applications. Kyiv (in Russian).
- Kaptarenko-Chernousova O.K. (Ed.). 1971. Stratyhrafy of the Ukrainian SSR. Vol. 8: Cretaceous Period. Kyiv: Naukova Dumka (in Ukrainian).
- Kaptarenko-Chernousova O.K. (Resp. ed.). 1971. Progress in the study of microorganisms of the Meso-Cenozoic of Ukraine. Kyiv: Naukova Dumka (in Russian).
- Kaptarenko-Chernousova O.K. (Resp. ed.). 1975. Justification of the stratigraphic divisions of the Meso-Cenozoic of Ukraine by microfauna. Kyiv: Naukova Dumka (in Russian).
- Kaptarenko-Chernousova O.K., Golyak L.M., Zernetskyi B.F., Kraeva E.Ya., Lypnyk E.S. 1963. Atlas of characteristic foraminifers of the Jurassic, Cretaceous and Paleogene platform part of Ukraine. Kyiv: Publishing of the Academy of Sciences of the Ukrainian SSR, 201 p. (Proceedings of the Institute of Geological Sciences. Ser. Stratigraphy and Paleontology; Iss. 45) (in Russian).
- Kaptarenko-Chernousova O.K., Plotnikova L.F., Lipnik E.S. 1979. Foraminifers of the Cretaceous of Ukraine. Paleontological reference book. Kyiv: Naukova Dumka (in Russian).

- Kaptarenko-Chernousova O.K., Yamnychenko I.M., Stanislavskiy F.A., Lypnyk O.S. 1958. Some remarks on the stratigraphic scheme of the Mesozoic sediments of the Russian platform. *Geologičnij žurnal*, 18, 3 (60): (in Ukrainian).
- Kosenko B.M., Lypnyk O.S. 1966. Dissection scheme of the Upper Cretaceous deposits of the northern and northwestern outskirts of Donbas according to lithologic-logging and microfaunistic data. *Geologičnij žurnal*. 26, 1 (106): 31–41 (in Ukrainian).
- Kraeva E.Ya., Lipnik O.S. 1958. To the question of the age of the Cretaceous deposits of eastern Podolia. *Reports of the Academy of Sciences of the Ukrainian SSR*, 9: 988–991 (in Ukrainian).
- Kraeva E.Y., Lipnik O.S., Permyakov V.V. 1959. Peculiarities of the development of the basic structural elements of the Ukrainian SSR and Moldavian SSR in the Upper Cretaceous times. *Reports of the Academy of Sciences of the Ukrainian SSR*, 6: 651–655 (in Ukrainian).
- Kraeva E.Ya., Lypnyk O.S. 1964. To the stratigraphy of the Cretaceous and Paleogene sediments of the northwestern part of the Black Sea Basin (within the Dniester–Tiligul interfluvium). *Geologičnij žurnal*, 24, 5 (98): 81–88 (in Ukrainian).
- Lipnik E.S. 1974. New species *Planularia* from the Upper Cretaceous deposits of the Ukrainian SSR. *Paleontological collection*, 11, 1: 14–17, 2 tables (in Russian).
- Lipnik E.S. 1969. Some new Upper Cretaceous Foraminifers of the Dnieper-Donets depression. *Paleontological collection*, 6, 1: 11–14 (in Russian).
- Lipnik E.S. 1976. Two species *Nodosarid's* from Upper Cretaceous of the Dnieper-Donets depression. *Paleontological collection*, 13.130–33, 1 table (in Russian).
- Lipnik E.S. 1966. Foraminifers and stratigraphy of the Upper Cretaceous deposits of the Dnieper-Donetsk depression. Author's abstract dis. ... cand. geol.-min. sciences. Kyiv (in Russian).
- Lipnik E.S. 1980. Foraminifers of the genus *Frondicularia* from the Upper Cretaceous deposits of the Dnieper-Donets depression. *Paleontological collection*, 17: 15–21, 2 tables (in Russian).
- Lipnik E.S. 1986. Foraminifers of the Santonian-Maastrichtian deposits of the northeastern part of the Dnieper-Donetsk depression and conditions their habitats. *Geologičnij žurnal*, 46, 3 (228): 103–109 (in Russian).
- Lipnik E.S. 1975. Upper Cretaceous foraminifers of the northern part of Ukraine. Justification of the stratigraphic divisions of the Meso-Cenozoic of Ukraine by microfauna. Kyiv: Naukova Dumka, pp. 67–92 (in Russian).
- Lipnik E.S., Lyulyeva S.A. 1981a. Zonal dissection of the Cenomanian-Santonian deposits of the Dnieper-Donetsk basin along benthic foraminifers and calcareous nanoplanktons. Kyiv, p. 49. (Preprint AS USSR. Institute of Geol. Sci.; 81-22) (in Russian).
- Lipnik E.S., Lyulyeva S.A. 1981b. Zones of benthic foraminifers and calcareous nanoplanktons in the Campan and Maastricht of the Dnieper-Donetsk depression. Kyiv, p. 37. (Preprint AS USSR. Institute of Geol. Sci.; 81-23). (in Russian).
- Lipnik O.S. 1958. Stratigraphic dissection of the Upper Cretaceous deposits of reference boreholes of the Dnieper-Donetsk depression. *Reports of the Academy of Sciences of the Ukrainian SSR. Geology*, 11: 1242–1245 (in Ukrainian).
- Lypnyk O.S. 1961. Foraminifers and stratigraphy of the Upper Cretaceous deposits of the Dnieper-Donetsk basin. Kyiv: *Proceedings of IGS of the Academy of Sciences of the USSR. Series stratigr. and paleont.*, 35: 68 + 7 paleont. tables (in Ukrainian).
- Lypnyk O.S., Tkachenko T.O. 1960. New data on the Lower Maastrichtian deposits of the eastern outskirts of Donbas. *Reports of the Academy of Sciences of the Ukrainian SSR*, 1: 77–81 (in Ukrainian).
- Naidin D.P., Ivannikov A.V., Blank M.Ya., Lipnik E.S., Akimets V.S., Amon E.O., Beniamovsky V.N., Gorbenko V.F., Dolina Zh.I., Kopaevich L.F., Maslakova N.I., Papulov G.N. 1980. Boundary deposits of Santonian and Campanian on the northern framing of Donbas. Kyiv: Naukova Dumka (in Russian).
- Ovdiy E.S. 1955. Fauna of foraminifers and stratigraphy of the Upper Cretaceous deposits of the Dnieper-Donetsk depression. Final report for 1951-1955 years topic “Mesozoic deposits of the Dnieper-Donetsk depression (fauna and stratigraphy)”. Part 4. Section 6. Institute of Geol. Sci. of Academy of Sciences of the Ukrainian SSR. Kyiv, 401 p., 13 phototables (manuscript) (in Russian).
- Plotnikova L.F., Lypnyk O.S. 1968. On stratigraphy of Lower Cretaceous of Western Prychornomor'ya (in the Dniester – Tyligul interfluvium). *Reports of the Academy of Sciences of the Ukrainian SSR*, 10: 892–895 (in Ukrainian).
- Permyakov V.V. (Resp. ed.). 1981. Research results (1978-1980): Kyiv, p. 43. (Preprint AS USSR. Institute of Geol. Sci.; 81-29). (in Russian).
- Ronov A.B., Khain V.I. (Resp. eds.). 1961. Atlas of lithological and paleogeographic maps of the Russian platform and its geosynclinal framing. Part 2: Mesozoic and Cenozoic. Moscow, Leningrad: Gosgeoltekhizdat (in Russian).
- Veklych O.D. 2022. The scientific value of the collection of Late Cretaceous foraminifers made by O.S. Lypnyk in the Kupyansk reference borehole No. 1 of the Northern margin of Donbas. *Collection of scientific works of the Institute of Geological Sciences of the NAS of Ukraine*, 15, 2. <https://doi.org/10.30836/igs.2522-9753.266243> (in Ukrainian).

Received 20.05.2023
Accepted 12.08.2023

Olena Semenivna Lypnyk (to 100th anniversary from the birth)

O.D. Veklych

Institute of Geological Sciences of the NAS of Ukraine, Kyiv, Ukraine

E-mail: veklych.od@gmail.com

Olena Semenivna Lypnyk is a well-known specialist micropaleontologist of Ukrainian paleontological science, a student of the Doctor of Geological and Mineralogical Sciences, Professor O.K. Kaptarenko-Chernousova, senior researcher of the Department of Stratigraphy and Paleontology of Mesozoic deposits of the Institute of Geological Sciences of the National Academy of Sciences of Ukraine, Candidate of Geological and Mineralogical Sciences. The article presents the biography and scientific achievements of O.S. Lypnyk, who was engaged in the biostratigraphy of the Upper Cretaceous deposits of the platform Ukraine by foraminifers, in particular, the Upper Cretaceous sediments of the Dnieper-Donetsk depression and the outskirts of Donbas. O.S. Lypnyk is the developer and co-author of the zonal dissection of the Upper Cretaceous deposits of the East European Platform by benthic foraminifers, the developer and author of the zonal scale of the Upper Cretaceous sediments of the Dnieper-Donetsk depression by benthic foraminifers, the author of the division of the Upper Cretaceous stratum of the Dnieper-Donetsk depression into suites, one of the authors of the regional stratigraphic scheme of the Upper Cretaceous deposits of the Dnieper-Donetsk depression, as well as the outskirts of Donbas. The assessment of the scientific heritage of Olena Semenivna Lypnyk is given. The research was based on the personal file and autobiography of O.S. Lypnyk; photos from the archives of the Institute of Geological Sciences of the National Academy of Sciences of Ukraine and the Doctor of Geological and Mineralogical Sciences, Professor D.E. Markarenko; and memories of employees of the institute.

Keywords: *Olena Lypnyk; stratigraphy; paleontology; foraminifers; Mesozoic of Ukraine.*